

eigenlijk een ander geworden, want, zakelijk als ze altijd was, informeerde ze nu toch niet naar Hannie's school, zinspeelde zelfs niet op het nu al weken lange verzuim. En toen reeds een tweede afgezant kwam, dezen keer het waarnemend hoofd der school, in haar goed recht bazig tegenover deze weifelige, die geen verlof en geen waarneemster voorstelde, giste Louise, onverschillig met matten vraagblik, bij Hannie's terugkeer in de zieke-kamer: — m'n naaister? —

— O, nee.... nee.... niets.... werkelijk niets.... beijverde zich Hannie en Louise vroeg al niet meer.

Maar al die tweestrijd, die moeilijke uren, waarin het in Hannie perste en wrong of zij zich — nu een oude vriendin der zusters als verzorgster dienst wilde doen — niet pardoos naar haar anderen plicht, haar school zou moeten begeven, loste zich op in een spoedigen nacht, waarin Louise, bewusteloos geworden, maar steeds greep voor zich uit met bezige vingers in de vlokkige deken, zooals ze in een drukken examentijd met diezelfde gespannenheid haar papieren bijeen kon grissen.

Plotseling het spel der doelloos bezige handen stakend, naar adem hijgend, stierf ze.

* * *

Toen begon Hannie's doodstille wacht over het koud worden dier ontstellend welsprekende handen.

Alle dubbelheid van zorgen weg nu: de rust van één gevoel. Leed, dat terugliep, de jaren der kindsheid tegemoet, leed dat vooruit liep, de jaren van den ouderdom in; overal: gemis.

Op 't gelaat der doode trok aan de mondhoeken het oude lachje, 't ironische lachje dat alles in 't leven begrepen had. Dat nu wéér begreep.

— Louise, Louise — fluisterde Hannie telkens den naam, tot het woord een liefkoozing werd als de rozige glans van het aanschemerend ochtendlicht, dat de overledene beschijnen kwam.

Tot die laatste wake overgleed in een slaap, een moeilijk worstelen met zorgen, uiteenzettingen, betoogen, waarin de lang overleden vader discussieerde met het hoofd der school, de zoo beroemd handige klerk van Adolf den maaltijd verzorgden en Willempje speelde, het verstandige, groote gezicht naar haar opgekeerd in een zwijgende vraag: wat nu?

Ze gleed in den dag terug en in de wreede feiten. Nog altijd had Louise haar glimlach, maar strenger, terechtwijzend, en in benauwing wist Hannie het laatste salaris opgeteerd, al Louise's achterstallige lessengeld, naar de instructies die de zieke zelf met verwonderlijke waaksheid had gegeven, ten naastenbij geïnd en ook reeds op Louise's advies aan rekeningen van boekhandelaren uitgegeven. Pijnlijk nog hoorde Hannie de formule, die in een dwingenden dreun gesuisd had in haar heete hoofd en die haar hand